

ИЗЛИЗА ОТ 1900 ГОДИНА

ЦЪРКОВЕН ВЕСТНИК

ОФИЦИАЛНО ИЗДАНИЕ НА БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА – БЪЛГАРСКА ПАТРИАРШИЯ

ГОДИНА СХIV, БРОЙ 19

СОФИЯ, 16-31 ОКТОМВРИ 2013 г.

ЦЕНА 0,70 лв.

e-mail: sinizdat@gmail.com, bg.synpress@gmail.com

Официален сайт на Св. Синод на БПЦ – www.bg-patriarshia.bg

ЮБИЛЕЙ

Всеpravославна св. Литургия в Ниш по повод 1700 години от Медиоланския едикт

Стр. 8

АКАДЕМИЧЕН ФОРУМ

• IV Международен симпозиум по православно догматическо богословие – София, 2013

Стр. 1-2

• Международна конференция по църковно право

Стр. 3

• XV Седмица на православната книга – Варна, 23-29. IX. 2013 г.

Стр. 5-6

НЮ ЕЙДЖ ЕПОХАТА

Проф. А. И. Осипов
Многоликите лица на езичеството

Стр. 7

125 години от рождението и 65 години от мъченическата смърт на

Неврокопски митрополит Борис

Тази година се отбелязват две годишнини на Неврокопския митрополит Борис, а именно 125 години от неговото рождение и 65 години от мъченическата му кончина. Но за да говорим за този бележит църковен деец, трябва да видим първо неговия жизнен път.

Неврокопският митрополит Борис е оставил дълбока следа в живота и паметта както на християните и свещениците от Неврокопска епархия, така и в живота на св. Българска църква въобще.

Бъдещият митрополит Борис се ражда на Димитровден през далечната 1888 г. в село Гявато, Битолско. Живее скромно и бедно с родителите си. През 1910 г. Вангел Разумов (светското име на митрополит Борис) завършва Цариградската духовна семинария. През време на своето обучение там той получава и стипендия от ексзарх Йосиф, който е впечатлен от неговото примерно и смирено поведение. През 1915 г., вече йеродякон, Борис завършва и Богословския факултет в Черновиц. След като през 1917 г. йеродякон Борис е ръкоположен за йеромонах, той започва още по-усърдно да помага на благочестивия народ в неговото духовно израстване и усъвършенстване. Именно заради тази си дейност той привлича вниманието на висшите църковници, които съответно го извикват в София и го отличават с офикията „архимандрит“ и послушанието протосингел на Софийския митрополит, а от 1926 до 1931 година той е ректор на Софийската духовна семинария „Св. Йоан Рилски“.

Неврокопският митрополит Борис е и деен творец, той пише статии за „Църковен вестник“, публикува свои стихотворения и става автор на знаменитата брошура „Кризата в нашето училище“. За тази си дейност при избора му за митрополит проф. Хр. Гяуров ще напише: „Всеки един народ има нужда не само от политически водачи, но в същото време, и даже повече – от духовни водачи. От такива водачи особена нужда има сега българският народ. Когато новоизбраният Неврокопски митрополит се възкачва на определената му от Божия промисъл катедра, той влиза в числото на тези водачи на българския народ. Предстои му висока, но в същото време тежка отговорна дейност. Досегащата му дългогодишна ползотворна и творческа дейност е добър и сигурен залог, че такава, и даже с още по-бляскави резултати, ще бъде и бъдещата му дейност като митрополит на българската православна Църква.“

Ние храним пълна надежда, че новоизбраният Неврокопски митрополит Борис със своята дълбока преданост към православната българска Църква и със своята безгранична и самоотвержена обич към своята родина, към българския народ, ще бъде един от първите и достойни духовни водачи на българския народ“ (Църковен вестник, бр. 13, 1935 г.).

Канонически избран през 1935 г., митрополит Борис поема овдовялата Неврокопска епархия. Посрещнат е с голямо въздушевление в епархията от хиляди благочестиви християни.

На стр. 4

АКАДЕМИЧЕН ФОРУМ

Месеците септември и октомври тази година за Българската църква и богословието се оказаха изпълнени с църковно-културни и научно-образователни събития. В своя устрем да подпомогнат ближните си в тежката икономико-политическа и социална криза пастирите и богословите се стремят да им покажат изхода от нея чрез насочване вниманието им към духовните и вътрешни корени и основания на материалните и външни състояния. В дните на всеобща криза е нужно повече от всякога да бъдем единни като вярващ народ – стаго Божие, следващо Пастира, което в единство върви по посоката, указвана от тези, които Сам Той постави: апостолите (епископите) и учението на светите отци (православното богословие).

IV Международен симпозиум по православно догматическо богословие – София, 2013

Собща молитва започна Четвъртият международен симпозиум по православно догматическо богословие „Догмат и терминология в православното предание днес“, който се проведе от 22 до 25 септември в Софийския университет „Св. Климент Охридски“. Специализираният научен форум се осъществява по инициатива на Международната асоциация на православните догматисти. Организатори са Светият Синод на Българската православна църква, Богословският факултет на СУ и Центърът

за изследване на патристичното и византийско духовно наследство при Софийския университет. В организационния комитет на Четвъртия международен симпозиум са доц. Александър Омарчевски, декан на БФ на СУ, Христос Мурутис, доц. Любомир Тенекеджиев, асист. д-р Светослав Риболов. Програмен ръководител на симпозиума е доц. д-р Любомир Тенекеджиев, а координатор – Светослав Риболов.

Приветствено слово от името на Негово Светейшество Българския патри-

арх и Софийски митрополит Неофит прочете протосингелът на Софийска митрополия ставр. свещ. ик. Ангел Ангелов.

С приветствие от името на ректора на Софийския университет към участниците се обърна зам.-ректорът по учебната дейност проф. д-р Анастас Герджиков.

Приветствие от името на деканското ръководство и лично от името на декана на Богословския факултет – доц. д-р Ал. Омарчевски, прочете проф. д-р Б. Андонов.

На стр. 2

АКАДЕМИЧЕН ФОРУМ

IV Международен симпозиум...

От стр. 1

„Важно е днес да има подходяща терминология, така че адекватно и със свещена яснота, с висок полет на духа, със забележителна тънкоост в подбора на догматичните истини и термини, ясно, точно и изискано да разкриваме догмите – основното учение на Православната ни църква“, подчерта проф. Андонов. „Това е важно за богословските специалисти, за свещенослужителите, за учителите по религия – допълни той. – Така всички ясно и коректно не само да слушат Словото Божие, но и да го разбират“.

След официалната част бе дадено началото на догматическите доклади, които се четяха в няколко секции и предизвикаха множество интересни дис-

кусии. Основните теми бяха: Език и догмат; Въпроси на Христологическата терминология; Догмат и терминология – румънският контекст; Догмат и терминология – българският контекст; Философска терминология и догма; Откровение и език; Терминологията в богословието на съборите и рецепцията ѝ днес; Проблеми на богословската методология; Догматически прозрения през XX век; Догмат и исторически контекст.

Програмата включваше изказвания на 32-ма учени, занимаващи се изключително с догматическо богословие, сред които и много духовници: Негово Високопреосвещенство Браничевски митрополит Игнатий (Мидич), Негово Преосвещенство Абидоски епископ Кирил (Катере-

лос) – Атински Каподистриев университет, отец Николай Лудовикос от Гърция, отец Щефан Букиу – Букурещки университет, о. Порфирий (Джеорджи) – Университет Баламанд, Беirut, и др.

Международната асоциация на православните догматици (МАПД) е общество на преподаватели, изследователи и институции, в което се преподава

православна догматика. Нейната цел е стимулирането на изследванията в областта на православната догматика в духа на православната църковна традиция на международно равнище и работа върху практическите измерения на църковния догмат, неговото влияние както върху вътрешния живот на Църквата, така и върху активната ѝ мисия в света.

Нина КОМАНОВА

ИНТЕРВЮ

Из разговор с доц. д-р Любомир Тенекеджиев

– Каква е целта на четвъртото издание на симпозиума?

– Целта е различните богословски школи да унифицират своите разбирания и академично изразяване на богословската терминология. Това е един път към единството, който съществува в Църквата, но академичното богословие се опитва и академично да го реализира. Настоящото издание ще се занимава преди всичко с изясняване на терминологията, различните преводи, защото „вавилонията“ в речника на хората е една реалност. Много често едно и също мислим, но по различен начин го казваме. Изразяваме се по различни начини за едни и същи неща и е важно в една терминология да влагаме едно и също съдържание, и така да изчистим всички възможни погрешни интерпретации на термините.

– България е домакин на изданието, има ли конкретна причина за това?

– На предишното издание, което беше в Солун, се взе решение следващото – четвърто издание да бъде в България. С д-р Риболов предприехме организацията, която не беше никак лека и се надявам да я реализираме успешно. Организатори са и Св. Синод на БПЦ, който подкрепи и финансово форума.

– Какво е Вашето послание с този форум?

– Много кратко: Бъдете всички едно!

– Има ли развитие на православната догматика в България?

– Правим опити и българските догматици да бъдем на ниво и има реални, видими резултати през последните години. Нашите предшественици са работили прекарено, ние сме се учили от тях... сега има не по-малко стремеж за единство на мисълта, в догматическа посока. Някои млади колеги имат изключително задълбочени трудове с догматическо съдържание.

– Днешните студенти, които се обучават в Богос-

ловския факултет, проявяват ли интерес към догматиката?

– Догматиката е изключително тежка материя, но затова как се приема от студентите, говори пълната аудитория по време на лекции... За хора, които имат дълбоко религиозно чувство е изключително интересно. Много пъти зад една думичка се крие друг смисъл. Например говорим за Священо Писание и Священо Предание – говорим за две различни неща, чисто логически е така, а в православен дух имаме Божествено Откровение, което не може до го делим на писание и предание. Ние го делим технически – говорим за Писание и имаме предвид Библията, но Божественото откровение не свършва с библиейски текст. Много неща са останали в Църквата като спомен за Църквата, защото Църквата е жива, тя е организъм. И този спомен е Божествено откровение, което се допълва до ден-днешен със светите отци и светците и техния опит. Светци има и днес – знайни и незнайни. Ние всички в широк смисъл имаме възможност да бъдем светци. С кръщението си ние получаваме благодатта и имаме право да я ползваме, и така имаме възможност да бъдем светци. Но дали я приемаш като ти е дадена и дали си я взел, това зависи от теб.

Весела ИГНАТОВА

Патриаршеско и синодално приветствие

Ваше Високопреосвещенство, Ваше Преосвещенство, Ваше Превъзходителство, Ваши Благоговейства, дами и господа професори, уважаеми гости,

Благословено от Господа е всяко усилие да проникваме все по-дълбоко в тайната на божественото домостроителство – тайна, скривана от векове, но откривана се на света в Христа Иисуса: „Бог се яви в плът, засвидетелстван бе от Духа, показа се на Ангели, проповядван биде на народи, приет с вяра в света, възнесе се в слава“ (1 Тим. 3:16). Ала ето, че две хилядолетия след онези спасителни дни, когато „Словото стана плът“ (Йоан. 1:14), светът още спори: „За кого Ме човешките мислят – Мене, Сина Човечески?“ (Мат. 16:13). И макар да знаем отговора на ап. Петър, макар неговият отговор да е и нашият отговор на този вечен въпрос, макар всеки ден със слово и с делата си да изповядваме, че Христос е „Синът на Живия Бог“ (Мат. 16:16) – въпросът, отправен от Христос към учениците, а чрез тях и към всички нас, остава все така отворен. За това свидетелства сам по себе си хилядолетният опит на църковното богословие.

Във всички векове, още от зората на Църквата – поради всевъзможни причини и при всевъзможни обстоятелства – търсенето и намирането на точните думи за изразяване на тайната на Христос е било първа и основна задача на богословието. Усилие на богословствения разум, несравнимо с никое достижение на *внъшните* науки, с нито една форма на автономното човешко мъдруване. Във всички времена Църквата е имала своите боговидци, които – напътствани от Светия Дух – са се одързостявали да обличат в думи своя опит от божествените реалности, от личната си среща с Христос, изковавайки догмати, които – приети от съборния разум на Църквата – са позволявали на поколения християни не само да осмислят собствената си вяра, но и да отговарят на всеки, който им е търсил сметка за тяхната надежда (1 Петр. 3:15).

Времето пък, в което живеем, е време на все по-пренебрежително отхвърляне и осмиване на тази надежда – време, в което все повече себепревъзнасящият се човешки разум още по-категорично се утвърждава в опитите си окончателно да събори вековните устои на творението и да подкопае веднъж и завинаги пътя към Царството Божие; време, в което както може би никога в историята си човечеството не е било толкова близо до тъжната констатация на Псалмопевец: „Рече безумец в сърце си: няма Бог“ (Пс. 13:1). Църквата обаче, която във всички времена е намирала съответстващите подходи за утвърждаване и защита на своята Истина, може и трябва да намери този подход и днес, да претвори в съвременето, в което ни е отредено да се подвизаваме, на езика на това съвремение едните и същи свои вековни истини, като за тази цел продължи да прецизира именно своята богословска терминология – прецизните думи, в които винаги е изразявала своите божествени догмати.

Хилядолетният опит на Църквата ясно показва, че догматическото творчество не се е прекратило в далечното минало на великите отци и на славните Вселенски събори. Бог има Своите свидетели и тайнозрители във всички времена, Духът Утешител и днес неизменно напътства богословското търсене, а Църквата ще продължава да кове своето богословие до края на времената, защото според Божия замисъл всички сме призвани да стигнем до „единство на вярата и на познването Сина Божий... до пълната възраст на Христовото съвършенство“ (Еф. 4:13).

Щастливи сме да посрещнем днес в гостоприемна София, в лоното на древната Сердикийска катедрa, всички вас, съработници на попрището на богословската наука, и да ви приветстваме с „Добре дошли!“ – вас, идващите „в име Господне“ (Мат. 21:9), които следвате заветите на нашите божествени Отци и учители – на наставящите ни в онази единствена вяра, която всеки ден спасява света. Чест и радост е да сме домакини на това благословено събитие. Нека Бог ви упътва и наставлява във вашата работа – за прославата на Неговото свето Име, за просперитета на светите Божии църкви и повишаване авторитета на православното догматическо богословие в съвременния свят. Божието благословение да бъде с всички вас!

Приветствие до Четвъртия международен симпозиум по православна догматика, СУ „Св. Кирил и Охридски“, София, 22-25 септември 2013 г.

АКАДЕМИЧЕН ФОРУМ

Конференция по повод 700 години от рождението на преп. Сергей Радонежки

В приближаващата 2014 г. (25 септември/ 8 октомври) се навършват 700 години от рождението на великия руски подвижник, духовния отец на руския народ, светилото на Православието преподобни Сергей Радонежки (1314-1392).

Руското подворие на Московската патриаршия в София започна отдаването на почит към преп. Сергей още през настоящата година с Международна конференция в чест на светеца, която се състои на 13 октомври т.г. в Руския културно-информационен център. Тя бе проведена с благословението на светейшия Московски и на цяла Русия патриарх Кирил и с благословението на светейшия Български патриарх и Софийски митрополит Неофит. Пре-

и прот. Павел Великанов.

Настоятелят на Руското подворие в София архимандрит Филип (Василцев) откри форума с обръщение, в което отбелязва важното значение, което духовното наследство на преподобни Сергей Радонежки има за духовната свързаност между Руската и Българската православна църква и за обгрижваните от тях два братски народа – руския и българския.

От името на председателя на Отдела за външноцърковни връзки при Московската Патриаршия Волоколамски митрополит Иларион приветствие произнесе сътрудникът на секретариата по междуправославни отношения към отдела Андрей Хошев.

От името на Българската православна църква

Кирил направи преглед на развитието на църковнопевческото изкуство в Руската православна църква от епохата на преподобни Сергей Радонежки до наши дни. Отец Кирил особено наблегна на значението на певческата школа, развивана в Троицко-Сергиевата лавра, която от много години възражда пението по „знамена“ и „крюки“ – знаците, с които в Русия са били нотирани руските варианти на византийските песнопения, както и оригиналните руски песнопения, преди там да се наложи хоровото многогласие в западен стил.

Голям интерес предизвика поредицата от кратки филми за преп. Сергей, за Троицко-Сергиевата лавра и за Московската духовна академия, която се помещава в лаврата. Филмите бяха представени от протоирей Павел Великанов – главен редактор на най-големия богословски портал „Богослов.Ру“ и ръководител на редица църковно-образователни проекти.

В края на конференцията архим. Филип обяви, че през 2014 г. Руското подворие в София ще организира поклонническо пътуване до Троицко-Сергиевата лавра, за да могат енориашите на подворието да се приобщат към светлите тържества в чест на всеруския духовен отец и да се поклонят на пречестните му мощи.

Десислава
ПАНАЙОТОВА

Международна конференция по църковно право

На 10 октомври в Аулата на Богословския факултет при Софийския университет „Св. Климент Охридски“ бе открита Международна конференция на тема „Патриаршеската институция в историята и каноническата опит днес“.

На 11 октомври в сградата на СОУ „Цар Симеон Велики“, гр. Вигин, бе дадено началото на международната конференция, посветена на църковното право. Тя се провежда за четвърти път, като това е първото ѝ издание в град Вигин.

Вигинска света митрополия е домакин на събитието и за това първоначално приветствени думи към конференцията произнесе Негово Високопреосвещенство Вигинският митрополит Дометиан. Той благослови присъстващите и изтъкна, че тази среща е важна за БПЦ и за старопрестолния град Вигин, защото неотдавна в България бе проведен избор за Български патриарх, както и за това, че Вигин е един духовен център, в който се пази духът на православната традиция, право и рег.

Конференцията бе поздравена от кмета на община Вигин г-н Герго Гергов, който благодари за любезната покана, както и за предпочитането на гр. Вигин да бъде домакин на тази престижна конференция. Отправен бе поздрав и от г-жа Нюколна Ванчева, зам.-областен управител на Вигин, както и от г-н Пламен Стефанов, председател на Вигинската адвокатска колегия.

След официалното откриване на конференцията се проведе първата сесия, която бе в разгела „Патриаршиите в каноните и законите в рамките на Вселенската Римска империя“.

Доклади по темата произнесоха: о. Добромир Димитров (Великотър-

новски университет), Василиос Кукусас (Солунски университет), Йоанис Панаиотопулос (Атински университет), Барон Джорджо Агези (Университета на Катандзаро), Йеремия Марга (Университета в Сибуи), Владимир Василик (Санкт-Петербургска духовна академия), Далибор Джукчич (Белградски университет), Константин Тополуци (Университета на Могена).

По програмата на конференцията се осъществи задушевна среща между г-н Герго Гергов, кмет на Вигин, и гостите, която се проведе в тронната зала на старинната крепост Баба Вига. На срещата бяха споделени мисли за настоящото събитие и провеждането му във Вигин, както и важни моменти от историята на града, на Църквата и взаимоотношенията между вигинската общинска и църковна власт.

На гостите от другите православни страни и институти направиха впечатление добрите връзки, които съществуват между духовната и светската власт в града.

След отправените благодарности и благопожелания от страна на г-н Герго Гергов и архимандрит Полукарп, както и от делегати, с любезното съдействие на кмета на Вигин гостите бяха разведени и се запознаха с историята на крепостта Баба Вига.

Вигинска митрополия

ди откриването ѝ, в неделя ден, в Руската църква „Св. Николай Мирликийски Чудотворец“ бе отслужена св. Литургия от архим. Филип (Василцев), прот. Кирил Попов

доклад с автентични музикални записи изнесе протоирей Кирил Попов – диригент на Софийския свещенически хор и вицеканоник на Московската духовна академия. Прот.

Конференция „Дриновски четения“ в Украйна

От 14 до 18 октомври Негово Преосвещенство Стобийски епископ Наум, главен секретар на Св. Синод на БПЦ-БП, бе гост-лектор на Международната научна конференция „Дриновски четения“, която се провежда за седми пореден път в гр. Харков, Украйна. Визитата се осъществи с благословието на Негово Светейшество Българския патриарх Неофит и по покана на Негово Високопреосвещенство Харковски и Богодуховски архиепископ Онуфрий.

По време на научния форум епископ Наум представи доклад на тема „Делото на акад. Марин Дринов в паметта на Българската православна църква“. В последвалите дни той изнесе лекция и пред учениците от Харковската духовна семинария.

От българска страна на конференцията присъстваха още акад. Иван Юхновски, председател на БАН (1996-2008), и г-жа Цветана Величкова от Научния архив на БАН.

ЦВ

† IN MEMORIAM

На 16 октомври се престава в Господа дългогодишната игуменка на св. Врачешка обител майка ЕВПРАКСИЯ

Тя е родена на 5 септември 1914 г. в с. Гложене, Тетевенско, с мирско име Тота Николова Георгиева. 22-годишна постъпва във Врачешкия манастир. На Неделя Кръстопоклонна 1941 г. получава пострижение в малка схима в храма „Възнесение Господне“, гр. Ботевград, от Ловчанския митрополит Филарет и приема името Евпраксия. Под мантия я води схимонахиня Евпраксия от София. След смъртта на майка Касиана 22.02.1975 г. тя поема игуменството. На 20.04.1989 г. приема велика схима и се оттегля от отговорния пост.

Настоящата игуменка Касиана казва: „Отличителни черти на майка Евпраксия бяха дълбокото смирение и послушание. Както казват светите Отци: „За монаха са необходими: събиране в себе си, въглеждане само в себе си, непрекъснатата молитва, отсичане на желанията“ – това беше същността на майка Евпраксия. А за да може да запази този светоотечески завет, тя се ограждаше с дълбоко мълчание. Господ я удостои с дълъг живот, за да освети манастира със своя пример. В него монахините намират Божия промисъл и грижа за светата обител. Не минаваше и един ден, в който майка Евпраксия да не помене със загриженост момента, в който ще се престава в Господа“.

Бог да упокои майка Евпраксия в царството Си, там дето почитват праведниците. Амин!

Ловчанска митрополия

С дълбока тъга съобщаваме, че на 8.10.2013 г. се престава в Господа дългогодишният пастир на Доростолска епархия ставроф. ик. ПЕТКО НИКОЛОВ ПЕТКОВ, роден 1936 г.

Приел духовното звание, положил ръка на ралото, той самоотвержено и уверено гледаше само напред и нагоре. Като Добрая Пастир той винаги беше на своя пост.

Загубата е тежка, скръбта – съкрушителна. В негово лице енориашите му се лишават от своя рядък и почитан душепастир на Църквата.

Бог да го прости и да бъде вечна паметта му!

Доростолска митрополия

XV Седмица на православната книга – Варна, 23-29 септември 2013 г.

От 23 до 29 септември за 15-а поредна година в гр. Варна се проведе международният форум за православна книжнина и култура **Седмица на православната книга**. За изминалите четиринадесет години проявата се превърна в очаквано и авторитетно събитие в целия Православен свят. Неговите гости – православни автори на книги и духовници – дават актуален и понятен отговор на вълнуващи въпроси. Въпроси, които пряко се отнасят до човека в днешното му битие и до най-ценното у него – богообразната му душа.

От 1998 г. Седмицата на православната книга се организира с благословението на приснопамятния Варненски и Великопреславски митрополит д-р Кирил. Неговото присъствие на всички прояви беше неизменно, докладите му – винаги интересни, а въпросите и уточненията му – в точния момент. Тазгодишното издание на форума бе в негова памет. Митрополит Кирил даде благословението си и подготовката на форума започна.

Тази година Седмицата бе посветена на 1700 години от издаването на Миланския едикт и 1150 години от Великоморавската мисия на светите братя Кирил и Методий. Темата ѝ беше: „**Познайте Истината и тя ще ви направи свободни**“.

Като основен организатор Варненска и Великопреславска св. митрополия чрез срещите по време на Седмицата – лекции, беседи и „на кафе и чай“ – се стреми да продължи една традиция за църковна просвета и култура; просветното дело, започнато още от светите братя Кирил и Методий и техните ученици. Съорганизатори, които години активно съдействат за провеждането на международното събитие, са: Община Варна, Международният обществен фонд „Единство на православните народи“, Балканското атонско сдружение (БАС), Балканският православен младежки съюз и хотел „Корал“ в курортния комплекс „Св. св. Константин и Елена“.

Седмицата на православната книга **беше открита** в Пленарна зала на

Община Варна. Едното слово по време на откриването беше: „Значението на мисионерското дело на светите братя Кирил и Методий“ от д-р Андрей Захариев – преподавател по философия в Пловдивския университет и журналист. В емоционално изказване г-н Захариев поднесе основната си теза, че след делото на светите Братя езикут, на който се е говорело по това време, започва да се „разбира“. Започва да се чете и Евангелието и да се разпространява сред славните.

Спомени за митрополит Кирил – кождото лични, толкова и общозвезтни, споделиха: проф. Валерий Алексеев – президент на Международния обществен фонд „Единство на православните народи“, протоiereй Дончо Александров от храм „Св. Атанасий“, г-н Илко Раев, г-н Андрей Стамболи.

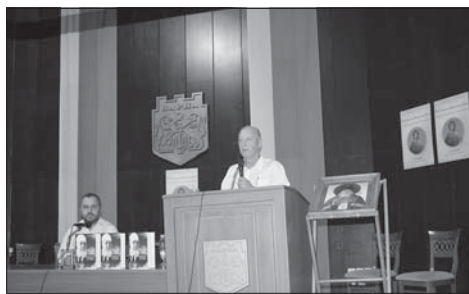
Вечерта продължи с представяне на поредната книга от поредицата за руски писатели и поети и Православието. След това по молба на отец Василий Шаган г-н Алексеев разказа за обстановката в Сирия, във връзка с множеството срещи, които е провеждал с депутати от европейските страни и архиереи от Антиохийската църква.

Последният гост за вечерта беше проф. доц. Вадим Леонов от Православния Свято-Тихоновски хуманитарен университет. Той представи своята твърде интересна книга „Основи на православната антропология“ и изнесе лекция: „Предназначението на човека по отношение на Бога, ближните и околния свят и преодоляването на петте разделения“. Вечерта завърши с голям интерес към предлаганата литература и разговори с гостите.

Вторият ден започна с откриването на фотоизложба „Светогорски картини“ във фойето пред зала „Пленарна“ на Община Варна. Вечерта продължи с лекцията на тема „Значението на православната антропология за православното образование“ от проф. доц. Вадим Леонов. Той подчерта, че е нужно в различните области на обучението ни да има и различен подход. Добре е в дисциплините – точните и безличните – да се ползва един начин на пре-

Проф. доц. Вадим Леонов от Православния Свято-Тихоновски университет

Акад. Лисичкин разказва за своя дядо св. Лука Войно-Ясенецки

подаване. Обаче там, където науката засяга човека, е редно подходът да е съвсем друг – обърнат към човека. Темата беше много интересна и провокира множество въпроси. Отец Вадим отговори изчерпателно и точно.

За аудиторията беше интересен и проектираният руски документален филм „Чудото на вярата“, на филмово студио „Интересно кино“, с автор Анастасий Дадико.

Вечерта на **третия ден** в Пленарната зала на Община Варна започна с представянето на две книги на Синодално издателство на Българската православна църква – „Споделяне на царство. Хроника на чудесата при откриване мощите на Карейските мъченици от остров Митилини“ и „Отвъд смъртта“ от архим. Василий Бакоянис. Книгите, които с увлекателна лекота и достъпност откриват пред читателя съборни истини от дълбините на живота, бяха представени от г-жа Анула Христова, главен редактор „Книгоиздаване“ при издателството.

Вечерта на **четвъртия ден** лекцията на проф. Анастас Кеселопулос от Богословския факултет на Аристотелевия Солунски университет „Православният духовен живот и християнска нравственост, изложени в творението на св. Никодим Светогорец“, предизвика го-

лям интерес. Сред аудиторията св. Никодим Светогорец е един от най-почитаните отци на Църквата и изложението на проф. Кеселопулос предизвика множество въпроси, на които той отговори изчерпателно.

Последва представяне на книгите „Православният възглед за душевните болести“ от проф. д-р Дмитрий Авдеев, психиатър и психотерапевт, и „Мисли за женската душа“ от Яна Беседина – издателство „Омофор“.

Относно „Светоотеческото учение за изцеляващото слово, психиатрията и лечението на душата“ говори проф. д-р Дмитрий Авдеев. Множество въпроси предизвика неговата тема за сътрудничеството между Църквата и психолозите.

В **петия ден**, както обикновено в Пленарна зала на Община Варна свещ. доц. д-р Стоян Чиликов представи своята книга „Православната вяра и живот“.

Доклад на тема „Богословие на болката – Тайнството Болка“ представи г-жа Анула Христова, магистър по Християнска етика на Богословския факултет на Солунския университет „Аристотел“. Разгледана през призмата на православно-богословския поглед, антропологичната тема за болката, като чисто човешко „качество“ и стълба към светостта, беше в синхрон със следващото изложение.

Гост на тазгодишното издание на форума беше и акад. Владимир Лисичкин, президент на фонда „Светител Лука“ и внук на светителя. Акад. Лисичкин разказа за своя дядо и представи последната (пета) книга, която е написал за него: „Военният път на Св. Лука Войно-Ясенецки“. След това бе проектиран документалният филм на Телекомпания „Сретенне“ „Архиепископ Лука Войно-Ясенецки“. Вечерта завърши с топли аплодисменти и желанието за нови срещи.

В Духовно-просветния център „Св. архангел Михаил“ в **събота** през целия ден имаше представяния на книги, прожекции на документални филми и множество приятни и вълнуващи срещи. Вечерната лекция започна с фоторазказ на д-р Надежда Савова „Православието в Аме-

рика“. Доклад изнесе и гл. ас. д-р Екатерина Дамянова от БФ на СВ „Св. Климент Охридски“.

Аудиторията в залата бе силно впечатлена и заинтригувана от лекцията по основната тема на тазгодишния форум: „Познайте истината и тя ще ви направи свободни“, представена от архим. Хризостом Майдонис, протосингел на светата митрополия на Йерисос, Св. Гора и Ардамерион – Гръцка православна църква. Истината за Православието не е идея, тя е Личност – Личността на Иисус Христос, Чийто пример трябва да следваме, за да се спасим.

На **29 септември** (неделя) божествена св. Литургия в храм „Св. Николай“ заедно отслужиха архим. Хризостом Майдонис, прот. доц. Вадим Леонов и прот. Василий Шаган. С богослужението бе закрыта Седмицата на православната книга. Гостите от Гърция и Русия благодариха за поканата и топлия прием по време на форума и изразиха съболезнованията и съжалението си за кончината на Варненския и Великопреславски митрополит Кирил.

Празникът продължи с песни, хора и музикални изпълнения пред храм „Св. Николай“ в рамките на една друга, традиционна за града, проява – Варненската седница. Пред храма имаше шанд и благотворителен базар на собственоръчно изработени реални макети на български забележителности и възрожденски градове, направени от децата и младежите от различните социални центрове и домове. Със събраните средства ще се подпомогнат дейностите в тези центрове.

След това в Духовно-просветния център „Св. архангел Михаил“ се проведе „Варненска седница“, на която участваха възрастни от Дома за стари хора „Гертана“, младежи от енорията на храм „Св. Николай“, деца от Дом „Гаврош“, младежи от Дневен център „Ривьера“ и деца от „Карин дом“.

Карин домът се присъедини и д-р Надежда Савова от Хлебна къща „Св. Христофор“, която заедно с доброволци меси хляб, раздаван безплатно през целия ден.

Завършекът на Седмицата премина в много радост, прекрасни срещи и остави „вкус“ на прясно изпечен хляб и добро приятелство.

До нови срещи!

Мария СТОЙКОВА

НЮ ЕЙДЖ ЕПОХАТА

Многоликите лица на езичеството

Терминът *езичество* произлиза от църковнославянската дума *език*, означаваща *народ*. В старозаветната епоха евреите наричат езичници всички други народи, влагайки в тази дума негативната си оценка за самите народи с техните религиозни вярвания, обичаи, морал, култура и прочее. От юдеите терминът *езичество* преминава и в християнската лексика. Само че в християнството той вече не включва в себе си каквато и да била връзка с народността, нацията или расата, а просто обозначава някакво религиозно учение и светоглед с ред определени признаци.

Езичеството има две основни категории: религиозна и нерелигиозна.

Първата представлява това, което обикновено се нарича *естествено богопочитание* и включва всички религии и религиозни вярвания, неприемащи Библията за източник на свръхестественото Откровение. Втората – всички останали нехристиянски мирогледи.

Свещеник П. Флоренски характеризира езичество така: „Езичеството... е лъжерелигиозно и лъжедуховно. То е изкривяване, извращаване и разтление на истинната вяра, присъща на човек изначално, но и в същото време то е един мъчителен опит за измъкване от духовния смут... Езичеството е изпадане в прелест“.

По своите най-съществени характеристики езичеството е пълна противоположност на християнството. Апостол Петър призовава християните да не постъпват според езическата воля и да не се предават на нечестите (слав. – *богомержки*) идолослужения (1 Петр. 4:3). Апостол Павел на свой ред ярко изобразява дълбочината на човешкото падение в езичеството (Рим. 1: 21-25). Според думите му, езичниците не познават Бога (1 Сол. 4: 5), а ходят при безгласните идоли (1 Кор. 12: 2).

Древните християнски писатели макар и да твърдят, че Бог помилва езичниците и им открива Себе Си в съвестта и разума, постоянно подчертават съществени различия между езичеството и учението на Христос. Християнският апологет Аристид в своята „Апология“ критикува религиозните вярвания на „варварите и елините“. „И единте, и другите грубо се заблуждават“, казва той. „Първите – покланяйки се на стихните, а вторите – въздавайки поклонения на антропоморфни богове“. Друг християнски апологет – Тациан, след задълбочено изследване на различните видове богопочитания казва, че отхвърля „езическите заблуждения като детски брътвежи“, че езическите митове са „чиста глупост“ и „даже е неприлично християнското познание за Бога да се сравнява с мненията на езичниците, които са се потопили във веществото и нечистотията“. Тертулиан в рязка форма се обръща към езичниците: „Вашите богове и демоните са едно и също нещо, а идолите са телата на демоните“.

Езичеството е твърде нееднородно по форма. Съществуват множество видове: магия, шаманство, политеизъм, сатанизъм, атеизъм, материализъм и др. Но има признаци, които са характерни за повечето от тях: натурализъм, идолопоклонство, магизъм, мистицизъм.

Натурализъм

Под натурализъм (от лат. *natura* – *природа, естество*) в дадения случай се подразбира жизнен принцип,

според който целта на живота е в максималното удовлетворяване на всички т. нар. естествени човешки потребности, определени от Йоан Богослов като *похот на плътта, похот на очите и житейска гордост* (1 Йоан. 2:16).

Подобна жизнена платформа обикновено се свързва с широка морална „свобода“ на личността. Тя произлиза от разбирането на човека като пълноценно духовно същество («човек – това звучи гордо») и затова нуждаещо се само от съответните материални и социални условия за живот и възможност за самореализация.

Християнското учение за повреждането на човешката природа и нуждата от изцеление от „похотите“ за достигане на пълноценен живот е чуждо на натуралистичното езичество. То, напротив, е напълно удовлетворено от наличното състояние на човешката природа и затова търси само „хляб и зрелища“.

Естествено следствие е обоготворяването на човек, нерядко в пряк смисъл, или обоготворяване на окръжаващата природа. Този вид езичество е ясно отбелязан от св. апостол Павел, който казва, че езичниците са заменили истината Божия с лъжа и се покланят и служат на създадението вместо на Създателя (Рим. 1:25).

Езическият свят даже в лицето на своите най-висши представители не може да преодолее натурализма. Идеалът на натуралистичното езичество – максимум наслаждения, минимум труд – е повече от призрачен. Да не говорим за неговата мимолетност и безусловния му край за всеки човек, също и за неговата зависимост от множество различен тип житейски обстоятелства. Наслаждението, станало цел на живота, поради самата човешка природа, не може да достави безусловни блага на човека. Страстите са ненаситни и, бидейки удовлетворени, искат нови наслаждения, в това число и противозастъпени. Разлагайки душата, те я правят егоистична, горда, безчувствена, неспособна нито за любов, нито за радост, нито още повече за духовни преживявания.

Материалистичният идеал за живота превръща човека в духовен труп преди телесната му смърт. За такава Господ казва на Своя ученик: „остави мъртвите да погребат своите мъртъвци“ (Мат. 8:22). В своето послание до Римляните (гл. 1) апостол Павел ярко показва до какви мерзости може да стигне един езичник. Дж. Робертсън – последователен критик на християнството, признава, че езическите култове са били пропити с духа на „сексуализма“. Неслучайно Антистен, който бил приятел на Сократ, възкликва: „Само да можех да хвана Афродита! Бих я пронизал с метално копие за това, че е развратила толкова почтени и прекрасни жени“.

Съблазнителните, направо развратни, форми на култа нерядко били неделима част от езичеството. Плутарх, например, считал *мръсните* думи и същите ритуални действия за вид средства за удовлетворяване на демоните. Неоплатоническият автор на трактата „За езическите мистерии“ стигнал и по-далеч – до идеализация на фалическият култ. Според Минуций Феликс блудството в езическите храмове се развивало по-свободно, отколкото в откритите публични домове. Лукиан споменава за една позорна похвала на хомосексуализма, която се произнасяла като реч в храмовете по време на езическите богослужения. Също така се считало, че на празниците на Дионис най-угоден за божеството ставал онзи, който можел да изпие най-много от всички. Теренций пише за някой си прелюбодеец, оправдаващ се с греха на Юпитер: „Ако така прави богът, защо аз, човекът, да не мога?“

Езичеството, и дори религиозното, в по-голямата си част, не признава безсмъртието на душата и отрича всеобщото възкресение, с което лишава човека от реалния смисъл на живота. Защото смисълът може да бъде само в живота, в личната оценка и преживяванията на своите деяния, а не в безчувствието на смъртта.

Единственото обяснение за съплатата и настойчива вяра в своята окончателна смърт (т.е. безнаказаност),

в която езичникът убеждава сам себе си, е страхът от гласа на съвестта и нравствената отговорност за постъпките си. Оттук идва и отчаяното му желание „да си поживее“ и „да вземе от живота всичко“.

Но не е възможно да се удължи мигът на живота. Безсмислената за езичника трагедия на смъртта всеки път разобличава неговото късогледство, разкривайки празнотата на призраците-идоли, с които живее.

Идолопоклонство

Идолопоклонството (от гр. *εἰδωλον* – *видение, призрак, кумир*) в прекия си смисъл означава поклонение на идолите, на изображенията на боговете. В политеистичните религии това се е изразявало в култа към различните богове-идоли (например, в гръцката религия: култът към Дионис – бога на виното и веселието, Афродита – богиня на чувствената любов и красотата, и др.). На тези идоли са принасяли жертви, понякога даже и човешки.

В пренесен смисъл, идолопоклонството е поклонение пред такива „похоти“, идеи, кумири и цели в живота, които духовно ослепяват и унижават човека, правейки го играчка на собствената му страст. Идолите-страсти са безчислени. Идеята за световно господство, култът към парите, моралното разтление и произволят, скрити зад идеята за свобода и всякакви подобни идоли, служат като обекти за принасяне на жертвоприношения, обекти често пъти гигантски по своите мащаби.

Идолослужение апостолът нарича, например, страстта към богатството (Кол. 3:5) и чревоугодията (Фил. 3:19). И действително, когато съкърпникът не мисли за нищо друго, освен за печалба и пари, а честолюбивецът – за слава и почести, и всичките си сили отдават за постигане на целите си, то те в пълния смисъл на думата се явяват идолослужители.

Ава Доротей посочва трите основни идола, които пораждат всички останали: „Всеки грях произлиза или от сластолюбие, или от сребролюбие, или от славолубие“. **Всяка страст, телесна, душевна или духовна, може да стане идол за човека.**

Хора с най-различни мирогледи и религии – от агностиците и атеистите до православните християни, биха могли да се окажат идолослужители, т.е. действителни езичници. Защото верността към Бог се определя в крайна сметка не чрез словото или езика, но от делата и истината (1 Йоан. 3:18). А Господ предупреждава: „Не можете да служите на Бога и на мамона“ (Мат. 6:24).

Следва

Проф. А. И. ОСИПОВ
Превод: Анелия ПАВЛОВА

ОБЯВА

От 1 юни отвори врати нов църковен магазин „Св. Иван Рилски“, който предлага голямо разнообразие от църковна утвар, книги и др.

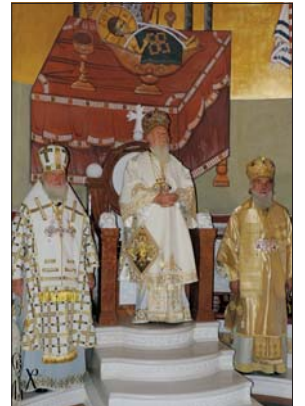
Адрес: София, бул. „Македония“ № 13
(до Гръцката църква).

Телефон за връзка: 0882/706 504;

www.monastira.com

Юбилей

ВСЕПРАВОСЛАВНА СВ. ЛИТУРГИЯ В НИШ ПО ПОВОД 1700 ГОДИНИ ОТ МЕДИОЛАНСКИЯ ЕДИКТ

На 4 октомври делегация, оглавена от Негово Високопреосвященство Видинският митрополит Дометиан, пристигна в Белград – Сърбия, за да представлява Българската православна църква по повод тържествата за 1700 години от издаването на Миланския (Медиоланския) едикт през 313 г. Делегацията бе посрещната от членове на Светия Синод на Сръбската православна църква.

църкви в гр. Ниш, Сърбия. В патриаршеското съслужение участие взеха и представители на Българската православна църква, Негово Високопреосвященство Видинският митрополит Дометиан и Негово Преосвященство Велички епископ Сионий.

Поводът, който събра патриарси и представители на автокефални църкви, бе отбелязването на 1700-годишнината от издаването на Миланския

високите гости за това, че са уважили поканата на сръбския Св. Синод, и заяви, че това не е сръбски празник и честване, а празник и тържество на целия православен свят.

Патриарх Иринеи от името на СПЦ награди председателята на православните църкви с най-високото отличие на СПЦ, орден „Свети Сава“, както и с грамота посветена на историческото събитие.

Вселенският патриарх Вартоломей извърши освещаването на новоизградения храм, въздигнат в чест на Христовото Възкресение.

С него съслужиха Руският патриарх Кирил и Сръбският патриарх Иринеи, Кипърският архиепископ Хризостом, Гръцкият архиепископ Йероним, Полският архиепископ Сава, Албанският архиепископ Анастасий, както и представители от дру-

гия Вселенският патриарх поздравя вярващите християни с новоосветения храм и призова над тях Божие благословение и мир. Той поднесе като дар на храма потир и дискос, които да послужат за спомен и духовно наследство на храма. Вярващите бяха поздравени и от Руския патриарх Кирил, който призова черногорци да не предават своята вяра, да я пазят, както и да бъдат горди със своя род, родина и православен дух. Той подари на храма икона на Пресвета Богородица – „Знамение“.

Пред храма предстоятелите на Поместните православни църкви пуснаха бели гълъби, символ на мир, разбирателство и единство. Бяха засадени и маслинови дръвчета за спомен от всеправославното присъствие и съслужение.

Последва тържествен

отслужи заупокойна молитва за блаженопочиналия патриарх Павле.

Митрополит Дометиан се помоли Бог да просети обичайния от всички сърби и православен народ патриарх Павле, като на нинездравствания патриарх да дава сили и мъдрост достойно да ръководи вярващите християни. Той благодари на игуменката на манастира, монахиня Евгения, за гостоприемството и изказа

Освещаване на новоизградения храм, въздигнат в чест на Христовото Възкресение – Подгорица, Черна гора

На 6 октомври, неделя, тържествена света Литургия бе отслужена от Негово Светейшество Вселенският патриарх Вартоломей в съслужение с Техни Светейшества: Йерусалимският патриарх Теофил, Руския патриарх Кирил, Сръбския патриарх Иринеи, с Техни Блаженства: Кипърския архиепископ Хризостом, Гръцкия архиепископ Йероним, Полския архиепископ Сава, Албанският архиепископ Анастасий, с Негово Високопреосвященство митрополит Симеон, наместник-председател и местоблестител на престола на Чешката православна църква, както и с представители от останалите сестри православни

едикт през 313 г. Тържествата бяха концентрирани в Ниш, родния град на император Константин Велики. Светата Литургия бе отслужена при стечението на хилядно множество пред храма, посветен на светите равноапостоли Константин и Елена в града.

След светата Литургия с поздрав към вярващите християни и към целия православен християнски свят се обърна Негово Светейшество Вселенският патриарх Вартоломей, който отправи гореща молитва към Бога и призова всички да бъдем едно в името Христово. Поздрав и благопожелания отправи и Сръбският патриарх Иринеи. Той благодари на

Сръбският патриарх бе поздравен от всички църковни делегации по време на тържествения обяд, който се проведе в Ниш. Митрополит Дометиан също преподаде поздравите от Светия Синод на БПЦ и Негово Светейшество патриарх Неофит и поднесе като дар икона в чест на свети цар Константин и царица Елена.

След тържествения обяд църковните делегации заминаха за Черна гора, където продължиха честванията по повод 1700 години от издаването на Миланския едикт.

На 7 октомври в столицата на Черна гора, Подгорица, при тържествено евхаристийно моление Негово Светейшество

гите поместни православни църкви. На тържествата не присъства делегация от Румънската православна църква.

От името на БПЦ в тържественото богослужение съслужи Величкият епископ Сионий, а митрополит Дометиан взе молитвено участие, както и поздравя Черногорския митрополит Амфилохий за неговите усилия и неутомим труд за духовното извисяване и напредък на черногорския народ.

По време на светата Литургия присъстваха президентът на Черна гора Филип Вуянович и много официални лица както от Черна гора, така и от Сърбия.

След светата Литур-

обяд, където бяха наградени лицата допринесли за издигането на новия храм „Възкресение Христово“.

На 8 октомври българската делегация, участвала от името на Светия Синод на БПЦ на тържествата посветени на 1700 години от издаването на Миланския едикт, се поклониха и извърши трисагай на гроба на приснопамятния Сръбски патриарх Павле в манастира Раковица, намиращ се в покрайнините на Белград.

Делегацията ръководена от Видинският митрополит Дометиан извърши поклонение на манастирските храмове „Св. архангел Михаил“ и „Покров Богородичен“, след което архимандрит Поликарп

чувства на удовлетворение и духовна радост от направеното поклонение.

На 9 октомври Негово Високопреосвященство Видинският митрополит Дометиан с ръководената от него делегация посети в Белград посолството на Р България в Р Сърбия.

Митрополит Дометиан бе посрещнат в сградата на посолството от българския посланик г-н Ангел Димитров.

Преди заминаването на делегацията посланикът показа забележителностите в палатата, която е единствената в Европа сграда, построена от българската държава за посолство през 1934 г.

Видинска митрополия

ЗАПОЧНА АБОНИРАНЕТО ЗА 2014 г. „Църковен вестник“

1 година 30,00 лв.
6 месеца 15,00 лв.
3 месеца 7,50 лв.
ед. цена 0,70 лв.

АДРЕС НА РЕДАКЦИЯТА
СВ. СИНОД, София – 1000
ул. „Оборище“ № 4
тел. 980-30-16, центр. 987-56-11/245,
e-mail: synpressbg@gmail.com

Отговорен редактор на броя:
Анула Христова

Материали се приемат в електронен формат.

Сумите за абонамент да се изпращат по банкова сметка или с пощенски запис на името на Танка Тончева Христова, като се изписват точният адрес и пощенският код на абоната!

Банкова сметка на Синодално издателство на БПЦ:
УниКредит Булбанк – София, ул. „Алабин“ № 58
IBAN BG97UNCN96601018147018, BIC код: UNCRBGSF

„Църковен вестник“ съдържа свещени текстове и изображения и не бива да се използва за битови нужди.